

Jakobetz László

Szentkirályi Tóth Vince vadregényes élete

Az első kecskeméti mester emlékére

1. rész Hazai évek

**Sokan tévesen úgy tartják, hogy ő volt a legelső csepeli sakkmester, ám főhősünk tősgyökeres kecskemétinek vallotta magát, és a hírös város mindig büszke volt eredményeire. Ismerjék meg önök is Sz. Tóth Vince kalandokkal teli, de teljesen fel nem tárható életútját!
(A családi fotók és történetek nagy része Vince fiától, a cikk írása közben elhunyt Pétertől és a Budapesten élő unokahúgától, Szörényi Dalmától származnak.)**

Címszereplőnk Szentkirályi Tóth Vincze Lukács néven született 1915. február 2-án Kecskeméten, jómódú református családban. (Arra nem találtunk semmiféle hiteles adatot, hogy a familia nemesi származású lett volna.) Édesapja, id. Szentkirályi Tóth Vince (a tekintélyes és népszerű Szentkirályi Tóth Márton ügyvéd/ügyész, földbirtokos és háztulajdonos fia) és édesanyja, Kutasi Irén (Kutasi Lukács kereskedő leánya) 1907-ben jegyezték el egymást, és a házasságkötés is abban az évben volt, ám 1920 körül elváltak.

Vince testvérei közül az 1909-ben született Lenke 3 hónaposan meghalt rángógörcsben (ami az epilepszia egyik jele, hívták nyavalyatörésnek is). Az eset Kecskeméten a Klapka utca 174-ben történt, feltehetőleg a nagypapa házában. Rajta kívül még három nővére volt: Irén (1908-1990), Ibolya (1910-1987), Vilma (1913-1933). Az utóbbi, legfiatalabb lánytestvér szintén nagyon korán,

érettségi előtt álló menyasszonyként hunyt el tbc-ben a mátraházi szanatóriumban.

A világlátott családfő – Maróczy Géza apjához hasonlóan – több dologgal is foglalkozott. Gépészmérnöki végzettséggel (korábban »mechanikus« és okleveles elektronikus) először ismert korcsmáros volt a városban, majd az első gőzmalom tulajdonosa, molnár-mester és ún. kásahántoló lett Szentkirályon, a megyeszékhellyel határos (ma az ásványvízeiről híres) kistelepülésen. Ebbeli minőségében régiós gabonapiaci főszereplőként és szakmai mozgalomvezetőként (valamint reklámaival) sűrűn szerepelt az újságokban az 1966-ban bekövetkezett haláláig. Vince édesanyjáról – aki a fiát imádta – keveset tudunk, ám

1915.	1915.	Vincse Lúkovics	Szentkirályi Tóth Vincse		
febr.	febr.	fiú	gőzmalom tulajdonos	ref.	30.
4.	2.	ref.	Kutasz Irén	ref.	31.
			Kecskemét		
			felső kecskeméti 38 ¹ / ₂		

annyi bizonyos, hogy nevét mindenféle formában írták a lapokban és a dokumentumokban is... Feltehetőleg háztartásbeliként segédkezett férje munkái során. Egy 1946-os borítékcímzésen (melyet Kecskemét, Kisfaludy utca 16.-ba küldtek) az úrasszony megszólítást használták, igaz, ez lehetett ifj. Szentkirályi Tóth Vincéné számára írott levél is.

A kis Vince gyerekkorában jó nevelést kapott, s kezdetben nem szenvedett hiányt semmiben. Ám szülei válása után édesanyja – varrásból – egyedül tartotta el a négy gyermeket. Ekkor bizony meglehetősen szegények voltak, mert a tehetséges apa nemigen törődött velük...

Az nem maradt fenn, hogy Vin-

ce mikor (fél évszázaddal később az jelent meg, hogy 8 évesen) és kitől tanulta meg a sakklépéseket, de tanítójának Tóth Lászlót tekintette. 1934 végén még fél ponttal elmaradt tőle a Kecskeméti Sakkkör háziversenyén, aztán hamarosan túlnötte őt. 1935-ben mutatta meg először oroszlánkörmeit, amikor Gyopárosfürdőn bejutott az ún. Déli kerület bajnoki döntőjébe, ahol a holtverseny eldöntése után első lett. Innen származik egy kevésbé ismert, csinos miniatűrje, s talán ezért is írta a Magyar Sakkvilág (feltehetőleg Tóth László), hogy „... jó eredménye örvendetes meglepetés. Talentumos játékos, akit a bajnokság jelöltjei nem vettek elég komolyan...”

SZLÁV-VÉDELEM D17 Morzál I. - Szentkirályi Tóth V. Gyopárosfürdő, 1935

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♠f3 ♠f6 4.♠c3 dxc4 5.a4 ♗f5 6.♠e5 e6 Gyakoribb 6...♠bd7 . **7.♠xc4?! 7.f3** a helyes folytatás. **7...♠a6!? 8.f3 c5! 9.e4 cxd4 10.♠b5? 10.exf5 ♗b4!? 11.♗d2 dxc3 12.bxc3 ♗c5 13.fxex6 0-0** után sötét kompenzációval rendelkezne a gyalogért, ezért világos más, de rosszabb megoldást választ... **10...♗b4+!?**

A Szentkirályi család 1942-ben (Fanto fotó Kecskemét) Balról: Vince, Irén, Vincéné (az édesanya), Ibolya

A huszáráldozat már itt is lehetséges volt. **11.♘d2**

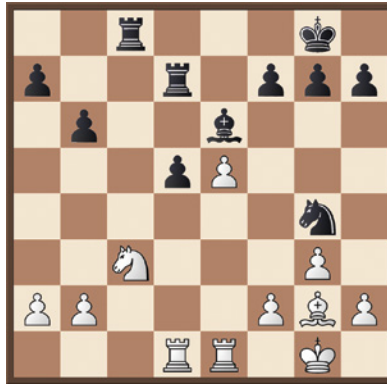
11...♘xe4! 12.fxe4? 12.♘xb4 ♗xb4 13.fxe4 ♖h4+ 14.♔d2 még többé-kevésbé játszható lett volna. **12...♖h4+ 13.g3 ♗xe4+ 14.♗e2 ♖xh1 15.♘xb4 ♗xb4 16.♗bd6+** Bár az újság nem jelölte pontosan, feltehetően ez a huszár adta a sakkot, ám ennek nincs nagy jelentősége, mert... **16...♔f8** után sötét nyert. A világoossal játszó Morzál Imre (1905–1988) a családi hagyományokat továbbvivő asztalosmester és sakkdeszkánál erős mesterjelölt volt. A Hódmezővásárhelyi Sakk Kör egyik alapítója, majd az Óbudai Lendület és a Magyar Selyem (később Selyemkészítő) SC csapatának tagjaként szinte haláláig versenyzett. **0–1**

A harmadéves kecskeméti fiú felsőkereskedelmistaként 1936-ban legyőzte Aljechint a nagykőrösi szimultánja során, s ez komoly játékerőt mutat. Nézzük is meg a partit, noha ez több helyen elérhető, mivel a napi- és szaklapok is hírt adtak róla.

TARRASCH-VÉDELEM D34
A. Aljechin - Szentkirályi Tóth V.
Nagykőrös Szimultán 25 vagy 27 táblán, 1936

A partira Aljechin este fél kilenckor érkezett a kultúrházba és az Euwe elleni világbajnoki párosmeccsen elszenvedett vereségéről tartott beszámolót, majd ezután kezdett hozzá a játékhoz. **1.d4 d5 2.c4 e6 3.♗c3 c5 4.cxd5 exd5 5.♗f3 ♗c6 6.g3 ♗f6 7.♘g2 ♘e7 8.0–0 0–0 9.♘g5 ♘e6** Akkor még rit-

kán alkalmazták a 9...cxd4-es mai fővarit. **10.e3!? b6 11.♗e5 ♗c8 12.♖a4 ♖e8!** Sz. Tóth Vince vagyán újítása volt, bizonyítván, hogy nagynevű ellenfelével szemben is nyerni szeretne. **13.♗ad1 cxd4 14.exd4 ♗xe5?** A jó lépés itt 14...h6. **15.dxe5 ♗g4 16.♖xe8 ♗fxe8 17.♘xe7 ♗xe7 18.♖fe1 ♗d7**

19.♗xd5?! 19.h3 ♗h6 20.g4 ♗f8 21.f4 után nem kétséges világos fölénye. **19...♗cd8 20.♗e7+** Nem a legjobb (inkább visszakozni kellett volna), de az éppen világbajnoki cím nélkül játszó orosz nagymester mindig kedvelte a bonyoldalmakat. **20...♔f8 21.♗xd7 ♗xd7 22.♗c6 ♗d2 23.f3 ♗f2 24.♖f1 24.♗xa7 ♗d3** után sötét visszanyeri mindkét gyalogját. **24...♗d1! 25.♖e1 ♗xb2 25...a5!** tel még jobb volt kezdeni, mert a fehér vezérszárny gyalogok nem szaladhattak el. **26.♗xa7 ♗d3 27.♖a1?! 27.♖b1** sokkal több döntetlenesélyt adott. **27...♘d5 28.a4 ♗xe5 29.♖a3 g5! 30.h3 h5 31.g4 hxg4 32.hxg4 ♗xg4 32...f5 33.gxf5 g4-gyel sötét gyorsabban célba érhetett volna. 33.♗c8 ♗d1+ 34.♘f1 ♗e5 35.♗xb6 ♗c4! 36.♗xd5 ♗xa3 37.♗e3 ♖a1** és világos feladta a másnapba és az új hónapba átnyúló küzdelmet. A nézők tapsa ezúttal csak egy helyi szinten imert fiatalembernek szólt. A parti utóéletéhez tartozik, hogy két nappal később Aljechin Kecskeméten a Beretvás Szálló télikertjében is tartott szimultánt, ahol Sz. Tóth ismét beült játszani. Az exvilágelső itt – emlékeztén a kőrösi vereségére és ellenfele nevére – döntentlent ajánlott Szentkirályinak, aki nem fogadta el, mert

jól állt! Az ezután történeteket így írta meg a Kecskeméti Közlöny: „... erre Aljechin utolsónak hagyja, nekiül, mindent belead és vérfa-gyaszító végjátékban kikészíti.” Ez éjjel háromnegyed kettőkor volt. Vagy ahogy egy laikus fogalmazott „rémes szójátékkal”: alje-kín volt nézni a partikat. **0–1**

Akkori osztálytársai úgy biztatták Vincét, hogy „most már csak Euwe van hátra”, és ez valóban be is következett, amikor 1940-ben a holland exvilágbajnokot is megverte a híres terézvárosi szeánsza során!

1937-ben a Szolnoki Sakk-kör fennállásának 15. évfordulójára rendezett jubiláris vegyes-mesterversenyen még megilletődve játszott (7. hely - 9/3,5 pont), bár „Füstér elleni győzelmével igazolta képességeit.” Évbúcsúztatása sem volt sikeres, hiszen (előző évi másodikként) nem kvalifikálta magát a délkerületi bajnokság döntőjébe.

A következő esztendő elején klubja hatfős vegyes-mesterversenyén 2-3. helyen zárt, mivel – a beszámoló szerint – „két játszmában is kiadta kezéből a nyerést.” A Magyar Sakkszövetség mesterképző főtornáján az 50%-ot és a mesteri címet sem sikerült elérnie, de megalkuvás nélküli játéka (13/5,5 pont mindössze egy döntetlennel) biztató volt a jövőre nézve. Az MSV-ben cikket író Lindner László sokat sejtetően így összegezte Vince teljesítményét: „... igen tehetséges játékos, aki legközelebb bizonyára jobb eredményt fog elérni. Most olyan – a versenyen kívül álló – körülmények akadályozták képességei kifejtésében, amelyek legközelebb remélhetőleg már nem fogják befolyásolni.” Mire gondolhatott? Alighanem valamilyen üzleti vállalkozásra... Még ennek az évnek a krónikájához tartozik, hogy az elődöntő nélkül(!) megrendezett Déli kerületi bajnokságon a 3-4. helyre futott be, régi riválisával, Bakonyi Elekkel együtt.

Vince Lukács 1939 áprilisában – ifjú férjként (házassági tanúja, dr. Sahin Tóth István kecskeméti él-

sakkozó volt) – debütálhatott a kisé foghíjas magyar válogatottban a 18. táblán. Sok köszönet azonban nem volt benne, mert az Ausztriát bekebelező Nagy-Németország Karlsbadban 26,5:13,5-re tönkreverte fiainkat. Szentkirályi 1,5:0,5-re veszített Platt ellen.

Addigi pályafutásának legnehezebb megmérettetése még éppen a második világháború kirobbanása előtt befejeződő Makovetz-emlékverseny volt, amiről korábban már írtunk (MSH 2021/3. szám 46-47. o.). A 12 erős résztvevő között 4 pontjával tisztességesen helytállt. Itt még nem, de néhány hónappal később a kecskeméti sakkbarátok meghívására a városukba érkező Szabó Lászlóval sikerült döntetlent elérnie egy négyes kisversenyen.

Az MSSZ 1940-es évi főtornáján továbbra sem tudta a félvonalat elérni (8/3,5 pont), ennek okát – megint csak dr. Lindner – így látta: „Sz. Tóth Vince végig veszélyes volt az első helyre, a verseny végén azonban egy vereség miatt (Macelle ellen) kedvét veszítette. Ugyanez volt az oka Sz. Tóth két év előtti képességeihez mérten gyengébb eredményének is.”

Az első nemzetimesterversenyen való szereplésére 1941 májusában került sor, ám ennél több pozitívumot nem lehet elmondani, mivel nyeretlen maradt, és utolsó előt-
ként mindössze 18 pengő játszamahonoráriumot vihetett haza... Dr. Balogh János „mindig könnyelmű játékosnak” titulálta, aki „a mesteri eredményt még jó ideig nem fogja elérni.”

Ebben nem lett igaza a kiváló teoretikusnak, mert Vince 1943 júliusában teljesítette a normát a Diósgyőrben kiharcolt 4. helyezéssel. Ezzel az ország legfiatalabb címviselője lett. Erről a Kecskeméti Közlöny is beszámolt „Mesterré fogadunk!...” címmel. A beszélgetésből sok mindent megtudhatunk magánéletéről. A gazdasági krízis idején a sakkot abbahagyta egy időre és kereskedőnek csapott fel, ezáltal „függetlenebb volt, mint a hivatalt vállalt többi fiatal”. Szülővárosa és a fővárosi Hangya többszörös bajnokcsapata után (ahol pl. 1938-ban 9/9 ponttal járult hozzá az aranyéremhez), a Csepel (Weiss Manfréd) Művek gárdájában folytatta. Itt 1943-ban az első táblán – vidékiként – volt a legjobb

Érsekújvár 1939 - A magyar válogatott útban Karlsbad felé a németek elleni meccsre. A vasúti kocsni előtt állnak balról: Bakonyi Elek, Füstér Géza, Török Béla, Barcza Gedeon, Szentkirályi Tóth Vince, ? (szlovák gárdista), Soóky László, dr. Gecsey István, dr. Vargha Gyula, dr. Négyesy György, dr. Balogh János, dr. László Csaba, dr. Farkas Lóránd. A kocsni két ablakában balról: Steiner Endre, Szily József, ? Az ajtóban áll G. Réthy Pál.

pontszerző („ezzel elnémitotta a kétkedőket” – akármit is jelentett ez...), s ugyanezen év tavaszán egyéni sikereket is ért el. Mentoiról, útjelzőiről ekképpen nyilatkozott: „Tóth László iskolájából kerültem ki és sokat köszönhetek segítő támogatásának. Eredményemet úgy tekintem, mint a fiatal kecskeméti sakkiskola győzelmét. Versenyeimen csak ellenfeleket kaptam. Az alapot Kecskemétről vittem el.”

Mivel az interjúalany a társalgás során állandóan visszatért Tóth László személyére, ezért az újságíró (rövidítve: -zár) megkérdezte

Kép a híres 1943-as diósgyőri nemzeti mesterversenyről, azaz a magyar bajnokságról. A második sorban balról az 5-6. Szentkirályi Tóth Vince és felesége, Virágh Rózsa. Előttük ül Maróczy Géza a magyar sakkozás nesztora, aki a torna után ünnepélyesen mesterré fogadta Szentkirályit.

a tanítómestert is pártfogoltjáról: „Vince a Kecskeméti Sakkör (akkor így írták – J. L.) keretében már régen feltűnt különösen elméleti tudásával, majd állandó tanulékony foglalkozásával került már fiatal diák korában a Sakkör legjobb tagjai élére. Módszere az volt, hogy minél gyorsabban kiismerje ellenfelének játéktípusát. Ehhez tehetség is kell, és ez megvolt Vincében. Az elmúlt év csapatversenyei alatt több magyar mesterrel játszott. Itt is érvényesítette előrelátó módszerét, úgyhogy a mesterversenyre már főkészülten érkezett.” Az „Aranyhomok városa” ekkor erőteljesen tervezett egy mesterversenyt is ifjú tehetsége fejlődésének előmozdítása érdekében.

A lap tudósítója színesítette egy kicsit sorait, Vince IV-es osztálytársaitól hallott humoros történettel: „... karba tett kezekkel ül a padban a francia levelezési órán. Mozdulatlan arca, előre szegzett tekintete

erős figyelemről beszélnek. Tanára felszólítja, mire megretten és a következőket mondja: Ef őt. Általános derűtlenség, majd hamarosan kiderül, hogy az osztályban a padok alatt 6 saktábla áll féljátszmában és ő a 6 tábla játékosaival fejből sakkozik. Hozzá tartozik a dologhoz, hogy a tanár szenvedélyes sakkjátékos lévén, megvizsgálta a táblákat és megállapította, hogy Szentkirályi éppen azon az egy táblán állt rosszul, amelyiknél a nevezetes »ef őt« lépést bemondta.” A cikk Szentkirályi lelkesen optimista „Sakkozni fogok a jövőben is.” mondatával ért véget, és ez így is történt, noha tudjuk, éveken át gyümölcskereskedéssel próbálta eltartani családját...

A vasgyári torna után az akkor éppen ismét hazánkhoz csatolt Kolozsvárra ment a Mátyás király emléktornára, ahol – friss és elfogulatlan játékkal – Barczát megelőzve, Füstér mögött második lett 11/9,5 ponttal! Év végén pedig betegesen játszva is a 3-6. helyen végzett a budapesti Horthy István emléktornán. Mindezen kiváló eredményeknek köszönhetően újra – talán stabilabb – meghívást kapott a válogatott keretbe.

1944 ismét a kecskeméti négyes tornával indult, de most két-körösen, és Szentkirályi 3. lett dr. Asztalos Lajos és Füstér Géza

mögött fél egységgel lemaradva (6/3,5 pont). A háború zavaros és ügyeskedésekkel teli időszakában a Ganz-gyár 100 éves évfordulójára rendezett jubileumi tornáról visszalépett (a „más irányú akadályok” kitévelt Barcza bizonyára rá értette...), noha a gyorsversenyt még végigjátszotta.

Pályafutása a II. világháború befejeztével sem tört meg, jóllehet szinte minden vagyonát és csaknem a feleségét és kisfiát is elvesztette... Származásuk miatt üldözték őket; akkor már egy ideje csillagos házban éltek. Vincének be kellett vetnie országos hírű sakkmeisteri tekintélyét, s az összes aranyával és más értékeivel együtt kiszabadítani szeretteit.

1946 körül azonban elvált nejétől, ám a kivándorláshoz(?) szükséges családgyejesítés miatt 1948-ban újra feleségül vette.

Sakk-kedve mindezek ellenére megmaradt, s az újjáépítés első heteiben nagy sikert könyvelhetett el: a MADOS több mint egy hónapig tartó(!) Balla-Steiner E. emléktornáján a győztes, szemtelenül fiatal Benkő Pált egyedül ő verte meg, s ennek köszönhetően a 2. helyen végzett (négyes holtversenyben) 17/11 ponttal, bár a játéka hullámzó volt.

1945-ben és 1946-ban is játszott magyar bajnoki döntőben. Az

előbbin – Barcza és Szabó távollétében is – csupán a 10. helyre futott be, leginkább a dobogósok elleni nullszériája miatt. Nála is sokkal gyengébben szerepelt az egy hónappal korábban sziporkázó, ám kétszer meg sem jelenő(!) Benkő, akit Szentkirályi ezúttal is két vállra fektetett. Sz. Tóth teljesítményét így értékelte dr. Balogh János a Magyar Sakkvilágban: „Szentkirályi Tóth Vince mióta mester lett, még nem végzett megosztott 4. díjnál hátrább. Mostani eredménye tehát balsikernek számít.”

A szocializmus első évének lezárása még ennél is nehezebb eseményt hozott Szentkirályi számára, amikor Kecskemét városa a Szabó László által „Magyarország hat legjobb mesterének számító” sakkozót látta vendégül a kétfordulós Berkovics Arnold emléktornán. A díjakat jórészt élelmiszerben biztosították, de ez, és a sok kihagyás sem Barczát, sem Szabót nem zavarta, hiszen fölényesen végeztek az első két helyen. Sz. Tóthnak pontszámában nem sok babér termett, ám tanulásban és tapasztalatszerzésben annál több. Ez a következő időszak erőltetett menetében hamarosan kamatozott. Szabó László így kommentálta eredményét a szaklapban: „Nem játszana rosszul, de bohém természete nem alkalmas arra, hogy komoly versenyeredményeket érjen el. Egyes játszmákban nagyon veszélyes tud lenni. A verseny létrehozása körül igen nagy érdeme van.”

1946-ot a Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete (KA-OSZ) sakk-körének „országos jellegű” (másképp: szuper erős) mesterversenye nyitotta, és itt nem is Vince eredménye, hanem – másokkal együtt – a díjazáshoz hozzájáruló nagy összegű felajánlása tette emlékezetessé! Az 1 millió pengő vásárlóértéke

a hiperinfláció korában nem volt túl nagy, de egy romba döntött ország esetében mégis jelentős, és Szentkirályi nemeslelkűségét bizonyítja! A fűtetlen versenyszobában hat pár csatájában Vince – egy győzelemmel és három remivel – utolsó előtti lett. Barcza így értékelte őt: „Arra a kérdésre, hogy Sz. Tóth ezúttal túl könnyedén, vagy túl könnyelműen játszott-e, csak úgy felelhetünk, hogy mindkétféleképpen. Kár pedig, mert mind játékereje, mind küzdőképessége átlagon felüli.” Pár nap pihenő után a Diachemia (dr. Fáthy-Ruzsinszky) „mestertánképző” emléktornáján erős mezőnyben 4. lett úgy, hogy legyőzte az aktuális bajnokot, Feld-

mann (Flórián) Tibort! A cikkíró Balogh doktor-mester 11 partiból elért 6,5 pontját „jó pótvizsga eredménynek” minősítette.

Újabb néhány hét után a BSK Havasi Kornél emléktornáján indult Szentkirályi, és a kiváló 3. helyezése (16/10 pont) során Feldmann ismét megverte. Emellett „ügybuzgóságával és áldozatkészségével” járult hozzá az egyhónapos, 16 fős torna sikeréhez. A sakkveterán dr. Vajda Árpád nem fukarkodott Szentkirályi dicséretével: „Sz. Tóth Vince évről-évre erősödik. Ezen a versenyen játszott talán életében legjobban. Még nem ért a tetőre. Sokat lát és tud küzdeni. Honfi elleni 93 lépéses játszmájáért kü-

Még itthon 1945 körül...

lön díjat nyert szívós, céltudatos játékezetése jutalmául. Szépségdíjat is kapott Szigeti elleni játszmájáért.”

FÉLSZLÁV VÉDELEM D05
Szentkirályi Tóth V. - Szigeti M.
Budapest Havasi Kornél emlékverseny, 1946

1.d4 d5 2.♘f3 c6 3.e3 ♘f6
4.♗d3 e6 Jobb 4...♗g4. **5.0-0**
♗bd7 6.b3 6.c4 ♗d6 7.♗c3
dxc4 8.♗xc4 után az állás átmenne a meráni változatba. **6...♗d6**
7.♗b2 0-0 8.c4 b6 9.♗c3 ♗b7
10.♗c1 ♗c8 11.♖e2 ♖e7 12.e4
dxe4 13.♗xe4 ♗a3?! Korai,
13...♗xe4 14.♗xe4 ♗f6 15.♗c2
c5 kölcsönös esélyeket adott volna. **14.♗xa3 ♖xa3 15.♗e5!**
♖e7 A huszárcsere most hiba lenne, mert 15...♗xe5 16.♗xf6+! gxf6 17.♗h7+! ♗xh7 18.dxe5 ♗g8 19.♖h5+ ♗g7 20.♗c3 ♗f8 21.♗d3 c5 22.♗fd1! után sötét tisztelőnyben sem képes a királyát védeni. **16.♗xd7 ♗xd7 17.c5! ♗c7**
18.♗c3 e5? A nyugodt 18...♗d8 még partiban tartotta volna sötétet. **19.♗d6 ♖f6?** 19...g6-on kívül más nem jöhetett szóba... A szövegélés fonalasan veszít.

20.♗xh7+! ♗xh7 21.♗h3+ ♗g8
22.♖h5 ♖h6 23.♗f5! ♖xh5
24.♗e7+ ♗h7 25.♗xh5# matt. E lendületesen vezetett játszma jól jellemezte Sz. Tóth Vince stílusát. **1-0**

Vince versenyprogramja ezzel még nem ért véget, Győrbe utazott a Regőczy Exner Győző emlékversenyre, melyet közepes szerepléssel zárt (6. hely - 11/6,5 pont).

Egyetlen mestert sem tudott megelőzni, mégsem véletlenül írta az alábbiakat az előtte végzett – ám Sz. Tóth ellen vesztes – dr. Vajda Árpád: „Szentkirályi Tóth Vince nem lett díjas, de egyes játszmákban mutatott formája bizonyítja, hogy a díjasoknak egyenrangú ellenfele.” Érdekesség, hogy az infláció forróján a versenyzők természetben („aranyvalutában”, azaz élelmiszerben) kapták a díjakat, s így 25-75 kg-os(!) csomagokkal tértek haza...

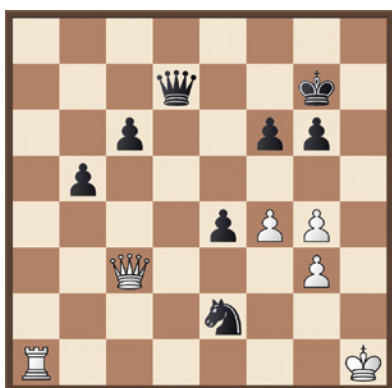
Ez évi országos döntős szerepléséről a szövetségi kapitány, dr. Vajda – némiképp ismételve önmagát – így írt az MSV-ben: „A nyolcadik helyezéssé és az utolsó díjas Sz. Tóth Vince lett, aki állandóan javul, mélyül, ha lassan is. Egészséges, jó sakkot játszik, Bakonyihoz hasonló modorban, de valamivel bohémebben. Még nem ért pályája delelőjére.” A tornakönyvben a fölényesen első Szabó László ezt vetette róla – a meglehetősen rossz minőségű – papírra: „A díjasok sorát Sz. Tóth Vince mester zárja le. Egész fiatalon nagy tehetségnek indult. Üzleti elfoglaltsága azonban elvonta a saktól és így azzal nem tudott elég aktívan foglalkozni. Igen lelkes sakkbarát, aki – minden ellenkező állításával szemben – a sakk nélkül nem is tudna létezni, de úgy érzem, sohasem fogja elég komolyan venni ahhoz, hogy fejlődése meredekebb pályát fusson be. (Ennek bizonyítéka volt, hogy Barcza elleni vasárnapi partijára nem érkezett meg az egy órával korábban hozott időpontban, ám a Tanár úr sportszerűen hajlandó volt mindentféle időelőny nélkül lejátszani. És simán nyert is. – J. L.) Elméleti ismeretei nem elég pontosak. Pozíciójátékban gyengébb, főereje a kombinációk és taktikai lehetőségek birodalmában rejlik. A tízes válogatott csapatnak értékes tagja lehet.”

Itt került sor Benkő elleni ominózus partijára és harmadik győzelmére ellene:

VEZÉRCSEL D36
Benkő P. - Szentkirályi Tóth V.
Budapest Magyar Bajnokság, 1946

Benkő Pállal feltehetőleg Budapest felszabadulása után ismerkedtek meg és a két hasonló életútú mester kapcsolata később barátsággá vált. A fennmaradt négy partijakban mindig a sötét győzött, s Szentkirályi háromszor volt ezzel a színnel... Második sikere rendhagyóra sikerült... **1.d4 ♗f6 2.c4 e6 3.♗f3 d5 4.♗c3 c6**
5.cxd5 exd5 6.♗g5 ♗e7 7.♖c2
♗bd7 8.e3 ♗f8!? A megszokottnál korábban alkalmazott huszármanővert G. Réthy Pál mestertől leshette el a fiatal Szentkirályi. **9.♗d3 ♗e6 10.♗h4 g6 11.0-0**
A kissé kockázatos hosszú sánc is számításba jött, de a tinédzser Benkő inkább a (majdnem) klaszszikus minoritás támadást választja. **11...♗g7 12.b4! a6 12...♗xb4**
nem javasolható 13.♗xd5! miatt. **13.♗a4!?** **0-0 14.♗c5**
♗f5 15.♗xf6 ♗xf6 16.a4 ♗d6
17.♗a2!? E kissé furcsa húzásra sötét készletet érez a kezdeményezés megragadására... **17... a5 18.bxa5 ♗xa5 19.♗b1 ♗e8**
20.♗d2 ♗e7 21.♗db3 ♗a7 22.a5
Világos vezérszárny nyomása miatt sötétnek a királyszárnyon kell akcióba lépnie. **22...♗g7 23.♗a4**
♗f5 24.♗xf5 ♗xf5 25.♗b6 ♗e4
26.♗c5 ♗g4? Erre az erőszakos támadó kísérletre a bástya bajba kerül. **27.g3** Erősebb 27.h3 és 27...♗g5 28.♗cd7! (28.g4 h5! 29.f4 hxg4 30.fxg5 ♗xg5 31.hxg4 ♗xe3+ 32.♗h1 ♖h4+ 33.♖h2 ♖xg4 34.♖e5+ ♗g8±) 28...h5 29.a6 után sötét vezérszárnya szétesik. **27...h5 28.♖e2**
♗e7 29.♗d3?! 29.♗bd7 után a6-ra kellett volna játszani. **29...♗d6**
30.♗h1 30.♗f4 stabilizálás jobb volt. **30...♖e8 31.♗g1?!**
♗c7 32.♗e1? Ez a túlzott passzivitás indokolatlan, de Benkő tart ellenfele taktikai vénájától. **32...♖d8?!** 32...♗e4 után nehéz lett volna védeni ♗xd4-et. **33.f3**
♗g5 34.f4 ♗g4 35.♗d3 ♗xb6

36.axb6 ♖xa2 37.♗xa2 ♗xb6
38.♘e5 ♗d8? Sötét nem aggódik a bástyája helyzete miatt, de ezt leginkább 38...♘e3 39.h3 ♗xd4 40.hxg4 ♗e4+ 41.♔h2 f6-tal lehetett igazolni. **39.e4! ♘xd4 40.h3 f6 41.♘g4 hxg4 42.hxg4** Csak egyetlen nyerő folytatás volt 42.♗a7! dxe4 43.♞d1-gyel, amit nem rögtön észlel a szem. **42...dxe4 43.♗b2 b5!** 43...♘f3 44.♗xb7+ ♔h6 45.♞b1! majd ♗b2 után sötét elvesztette volna a partit. **44.♞a1 ♗d7 45.♗c3 ♘e2?**

45...♗d5 vagy 45...♘f3 után nem látható világos nyerése. Ebben az állásban a parti függőben maradt, ám meglepő fordulat történt,

amiről a napilapok nem, de Szabó László nagymester a verseny tornakönyvében beszámolt: „Miután a 45. lépés megtételével az ellenfelek túljutottak az időzavaron, világosan volt a sor, hogy a »függőlépést« borítékban leadja. Teljes pontossággal nem lehet megállapítani, mi történt. Sötét kifogásolta a tornavezetőnél (*Balogh Lászlónál – J. L.*), hogy világos az időellenőrző óra leállítása után eszközölt javítást játszmalapján. Állítólag a gyengébb 46.♗e3 leadott lépés az erősebb 46.♗c5-re lett átjavítva. Tekintve, hogy ez szabálytalan, kérte az ügynek zsűri elé való vitelet. 2 fordulóval később összeült a zsűri és a felek meghallgatása után megállapította és bebizonyítottak vette a világos részéről megtörtént szabálytalanságot, és a játszmat sötét részére megnyertnek nyilvánította. (...) Sajnálatos eset, amihez hasonlót tehetséges, fiatal mesterünk remélhetőleg még egyszer nem fog elkövetni.” Egyébként 46.♗c5 ♔h6 47.♞a8 után sötét hamarosan kapitulálhatott volna. **0–1**

Ezt követően még a 2. helyre befutó Gerebent is megverte, s összességében e versenyeredményét tekinthetjük legjelentősebbnek karrierje során. 1946 végén Sallay Rolanddal együtt meghívták a tradicionális hastingsi karácsonyi tornára, de ismeretlen oknál fogva egyikőjük sem érkezett meg...

Talán ennek kárpótlásaként 1947 áprilisában a válogatottban ismét szerepet kapott (noha erre az időre Varsóba is jelölve volt egyéni tornára, de a lengyelek nem vállalták a költségeit), ahová a csapattagok szavazása(!) alapján került be. Szereplése ezúttal sem lett felejthetetlen (bár alakulatunk könnyen győzött), mert Bécsben Ausztria legjobbjai ellen a 10. táblán – csakúgy mint először – 1,5:0,5-re veszett Leinweberrel szemben. Többet vártak tőle a vezetők, a visszavágóra nem is hívták meg, ám feltehetően ez az utazás indított el számára egy olyan folyamatot nyugat felé, aminek később sorsdöntő következményei lettek. A krisztusi korba lépve több magyar versenyen nem indult...